

Politik & samhälle
Erik Thornström, 08-677 27 08
erik.thornstrom@energiforetagen.se

Finansdepartementet
103 33 Stockholm
E-post: fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till henrik.kjellberg@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Slopad indexering av energiskatten på el

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen tillstyrker och välkomnar förslaget om slopad indexering av energiskatten på el som bidrar till att långsiktigt begränsa hushållens och företagets elkostnader. En slopad indexering bidrar även till att underlätta elektrifieringen i transportsektorn, vilket är viktigt då det gjorts stora riktade sänkningar av beskattningen av fossila drivmedel de senaste åren och där ytterligare omfattande temporära sänkningar införts under 2026.

Förslaget om slopad indexering av energiskatten på el behöver dock kompletteras med åtgärder som stärker fjärrvärmens konkurrenskraft och som säkerställer att elen används där den gör störst nytta i energisystemet. Energiföretagen vill betona att förslaget enskilt annars försämrar fjärrvärmens konkurrenskraft i ett läge där fjärrvärmeföretagens lönsamhet redan är låg och många företag i praktiken kämpar för sin överlevnad.

Att ytterligare försvåra för dessa företag riskerar att äventyra energiförsörjningen i städer runt om i landet. Detta gäller inte minst ur ett beredskapsperspektiv, där fjärrvärmens utgör en central och robust del av energisystemet, samtidigt som elektrifieringen av industri och samhälle förutsätter att elen kan prioriteras till de sektorer där den ger störst nytta.

Regeringen bör därför komplettera den aktuella reformen med en tidsbegränsad nedsättning av energiskatten på el till 0,6 öre/kWh för el som används i elpannor och värmepumpar i fjärrvärmeverksamhet. Denna åtgärd skulle bidra till att dämpa fjärrvärmeprisutvecklingen, minska användningen av fossil olja och biobränslen samt ge stora energisystemnyttor genom att bland annat kunna utnyttja den stora flexibilitetsresursen som finns i fjärrvärmens elpannor. Åtgärden stärker även långsiktigt energiförsörjningen och beredskapen i städerna och elektrifieringen av samhället.

Energiföretagen tillstyrker slopad indexering av energiskatten på el

Energiföretagen Sverige tillstyrker promemorians förslag om att slopa den årliga indexeringen av energiskatten på el i syfte att begränsa hushållens och företagens elkostnader. Sverige har fortfarande bland EU:s högsta energiskatter på el även efter den energiskattesänkning som genomfördes vid det senaste årsskiftet, vilket inte är rimligt när svensk elproduktion är i princip fossilfri. Energiföretagen anser att en slopad indexering av energiskatten på el är ett bra nästa steg i att dämpa energiskattekostnadsutvecklingen för elkunderna över tid.

Under perioden 2022-2025 uppgick index-uppräkningsarna till ca 18 procent av energiskatten på el, vilket medfört att skatteandelen dessförinnan successivt ökat. Sett över en längre tidsperiod sedan 1990 har konsumentprisindex (KPI) ökat med 110 procent samtidigt som energiskatten har ökat med drygt 600 procent under samma period. Energiskatt och moms på energiskatten utgör i dag omkring 40 procent av kundens totala elkostnad.

Energiföretagen anser principiellt att det är en effektivare åtgärd att sänka energiskatten på el som en framåtriktad åtgärd när hushåll och företag pressas av högre elpriser, än olika slag av tillfälliga kompensationsstöd av det slag som införts under de senaste åren. En generell energiskattesänkning gynnar dessutom alla elkunder, oavsett var man bor i landet.

EU-kommissionen uppmanar medlemsstaterna att tillämpa en lägre energibesättning på el

EU-kommissionen har också uppmanat EU:s medlemsstater att verka för lägre elbesättning och utnyttja den flexibilitet som finns i EU:s regelverk i sin handlingsplan för överkomliga energipriser och i meddelandet Medborgare och energi. Kommissionen bedömer att höga energiskatter på el höjer elkostnaderna, bromsar elektrifieringen och motverkar klimatpolitiken. EU-kommissionen har också aviserat att ytterligare ett energiskatteförslag planeras presenteras den 15 juli med inriktning på att medlemsstaterna ska tillämpa än lägre energibesättning på el än naturgas och se till att minimiskattenivåer tillämpas för energiintensiv industri.

Energiskatten på el är för hög i förhållande till den sänkta beskattningen av fossila drivmedel

En slopad indexering bidrar även till att underlätta elektrifieringen i transportsektorn, vilket är viktigt då det gjorts stora riktade sänkningar av beskattningen av fossila drivmedel de senaste åren och där ytterligare omfattande temporära sänkningar införts under 2026. Dessa skattesänkningar har lett till att det blivit en obalans i beskattningen av el i förhållande till fossila drivmedel. Vi vill också framhålla vikten av långsiktighet vad gäller energiskattens utveckling för att minska osäkerhet och risk för de som ska investera i elfordon, särskilt för kommersiella aktörer som investerar i tunga fordon är energiskattekostnaden central.

I en situation där utbudet av olja minskar kraftigt till följd av blockaden av Hormuzsundet som nu dragit ut allt längre i tid och med allt högre risk för framtida bristsituationer, bör politiken tydligt inriktas på att minska oljeberoendet. Detta bör ske genom att påskynda elektrifieringen, snarare än att vidmakthålla konsumtionen av fossila bränslen.

Slopad indexering av energiskatten på el måste kompenseras med åtgärder som stärker fjärrvärmens konkurrenskraft

Energiskatten på el har en direkt påverkan på fjärrvärmens konkurrenskraft, eftersom det reella alternativet till uppvärmning med fjärrvärme är eldrivna värmepumpar. Detta blir särskilt tydligt för fjärrvärmeföretag som uttalat tillämpar så kallad alternativprissättning, vilket innebär att fjärrvärmepriset sätts i relation till vad uppvärmning med fristående värmepumpar i fastigheter kostar.

Produktion av fjärrvärme med elpannor och stora värmepumpar gynnas förvisso också av det aktuella förslaget, men dessa produktionsslag utgör bara en mindre del av den totala produktionen av fjärrvärme. På nationell basis produceras cirka 7 procent av fjärrvärmerna med elpannor och värmepumpar. Detta är lågt, sett i relation till fristående värmepumpar i fastigheter som drivs till 100 procent med el.

Den ekonomiska situationen för många fjärrvärmeföretag är mycket ansträngd. 2023 och 2024 visade fjärrvärmebranschen aggregerat nära nollresultat. Orsaken är främst närpå fördubblade priser på biobränslen som följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Utrymmet för fjärrvärmeföretagen att höja priset på fjärrvärme för att kompensera för de ökade kostnaderna begränsas dessutom av den sänkning av energiskatten på el som genomfördes den 1 januari 2026.

Energiföretagen vill med detta peka på den allvarliga ekonomiska situation som många fjärrvärmeföretag befinner sig i. Fjärrvärmeföretagens lönsamhet är låg och många företag kämpar i praktiken för sin överlevnad. Att ytterligare försvåra för dessa företag äventyrar energiförsörjningen i städer runt om i landet, inte minst ur ett beredskapsperspektiv där fjärrvärmerna har en viktig roll att spela. Därför måste eventuella sänkningar av energiskatten på el kompenseras med åtgärder som stärker fjärrvärmens konkurrenskraft.

Energiföretagen vill även framhålla att de ekonomiska stöd till hushåll och företag som regeringen har beslutat om vid ett flertal tillfällen som en konsekvens av de senaste årens höga energipriser uteslutande har riktats till el- och gaskunder. Fjärrvärmekunderna har inte tilldelats något ekonomiskt stöd, trots att även fjärrvärmerna har drabbats av kraftigt ökade kostnader av samma orsaker. Detta är ytterligare en faktor som påvisar behovet av att genomföra åtgärder som stärker fjärrvärmens konkurrenskraft. Den föreslagna energiskattesänkningen för elförbrukning i fjärrvärmeverksamhet beräknas till ca 500 miljoner kronor per år, vilket är en liten summa i jämförelse med flera tiotals miljarder kronor som anslagits för el- och gaskompensationsstöd sedan 2022.

En temporär energiskattesänkning på elpannor och värmepumpar bör genomföras

En sänkt energiskatt på el påverkar även fjärrvärmens förutsättningar på värmemarknaden som drabbats hårt de senaste åren av fördubblade biobränslepriser som följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. En åtgärd som skulle bidra till att dämpa fjärrvärmeprisutvecklingen, minska användningen av fossil olja och ge stora energisystemnyttor är en temporärt sänkt energiskatt på el för elpannor och värmepumpar i fjärrvärmeverksamhet. Vi anser att detta bör vara en prioriterad åtgärd för att kompensera även fjärrvärmekunderna till följd av ökade bränslepriser.

Energiföretagen har i en hemställan till Finansdepartementet begärt att en tidsbegränsad nedsättning av energiskatten på el till 0,6 öre/kWh som används i elpannor och värmepumpar i fjärrvärmeverksamhet införs, som vi anser bör genomföras parallellt som en kompletterande åtgärd. En nedsättning av energiskatten på el för fjärrvärmeproduktion ger en rad systemnyttor för el- och energisystemet. Idag finns cirka 1 240 MW driftklara elpannor i de svenska fjärrvärmesystemen. Elpannorna har dock använts i mycket begränsad omfattning de senaste åren på grund av att de belastas med full energiskatt på el på i dag 36 öre per kilowattimme. Vidare finns i dag värmepumpar med en total installerad värmeeffekt på cirka 1 230 MW i de svenska fjärrvärmesystemen som möjliggör utnyttjande av lågvärdig restvärme från olika verksamheter som exempelvis reningsverk och datorhallar.

Genom att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för elpannor och värmepumpar i fjärrvärmeverksamhet ges förutsättningar för fjärrvärmeföretagen att bidra till en ökad stabilitet i elsystemet och utnyttja perioder med låga och negativa elpriser. De senaste åren har antalet timmar med negativa elpriser ökat kraftigt till upp till cirka 8 procent av årets timmar i elområde SE2 under 2025, vilket innebär att behovet av åtgärder för att stabilisera elsystemet ökar. Den höga energiskatten på el för storskalig flexibel elanvändning innebär nu att el "spills" vid elöverskottssituationer och att det finns planer på att bygga så kallade "lastbankar", dvs. elpannor endast i syfte att användas som nedregleringsresurs utan att ta tillvara värmen. Detta vore resurseffektivitetsmässigt en mycket olycklig utveckling.

En skattenedsättning för elpannor och värmepumpar i fjärrvärmeverksamhet stärker också förutsättningarna för både variabel förnybar elproduktion och gynnar investeringsklimatet för ny elproduktion. Svenska fjärrvärmeföretag kan även växla mellan att antingen prioritera elbaserad fjärrvärmeproduktion vid elöverskottssituationer eller i stället samtidig produktion av el och fjärrvärme i kraftvärmeverk när elbehovet är som störst. En nedsatt energiskatt frigör därmed också fjärrvärmens potential som storskalig flexibilitetsresurs.

Vi vill också framhålla att de fördelningsmässiga effekterna skulle vara positiva med att samtidigt sänka skatten på el till elpannor och värmepumpar i fjärrvärmeverksamhet med en jämligare fördelning mellan villahushåll och boende i flerbostadshus genom att bidra till en dämpad fjärrvärmeprisutveckling. Ca 90

procent av flerbostadshusen är i dag anslutna till fjärrvärme och har tack vare detta en lägre elförbrukning jämfört med småhusen som oftast har elbaserad uppvärmning.

Åsa Petterson
Vd, Energiföretagen Sverige